

S. Sayısı : 26

Türkiye- Finlândiya Ticaret ve ödeme Anlaşmalarıyle eklerinin onanması hakkında Kanun tasarısı ve Dışişleri ve ticaret Komisyonları raporları (1/6)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71-604, 6/2020

14 . VIII . 1946

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye ile Finlândiya arasında 15 Mayıs 1946 tarihinde Helsinki'de imza edilen Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyle eklerinin onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 10 . VIII . 1946 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuştur.

Sözü geçen Anlaşmaların 4931 sayılı kanunla süresi uzatılmış olan 4582 sayılı kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 29 . VI . 1946 tarihli ve 3/4439 sayılı kararla onanmış olduğunu arz ederim.

Başbakan

R. Peker

Gerekçe

Harb dolayısıyla Finlândiya ile daralan ekonomik ve ticarî münasebetlerimizi geliştirmek amacıyla Türkiye ile Finlandiya arasındaki mübadeleleri zamanın ticaret ve ekonomi şartlarına uygun bir şekilde ve abdi bir çerçevede dahilinde yeniden düzeltmek hususunda bu Hükümetle mutabık kalınmış ve böyle bir anlaşmanın akdi memleketimizin menfaatlerine uygun olacağı mütalâa edilerek Finlândiya ile yeni bir ticaret ve ödeme anlaşmaları akdedilmiştir.

3 Nisan 1943 tarihli ticaret ve ödeme anlaşmasına göre uygulanmakta olan karşılıklı hususî takas usulünü terk ile ticaretin iki memleketin ithal ve ihrac rejimlerine uygun bir mübadele şeklinde yapılmasını ve ticaret anlaşmasına bağlı listelerdeki malların karşılıklı ihracını sağlayan ve 15 Haziran 1946 tarihinde yürürlüğe giren bu anlaşmalar, memleketimizin menfaatine uygun mütalâa edilmektedir. Bu düşünce ile anlaşmalar Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvip ve onanmasına arz olunur.

Dışışleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışışleri Komisyonu

Esas No. 1/6

Karar No. 2

9 . IX . 1946

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Finlândiya arasında 15 Mayıs 1946 tarihinde Helsinki'de imza edilen Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyle eklerinin onanması hakkında Dışışleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 10 . VIII . 1946 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı ile ekleri Komisyonumuza havale olunmakla Ticaret ve Dışışleri Bakanlıklarının temsilcileri de hazır olduğu halde incelendi.

İki memleket arasındaki ticari mübadelelere genişlik verme bakımından harb ertesinde ilk adımı teşkil eden bu sözleşme memleketimizin

menfaatlerine uygun görülmüştür.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışışleri Ko. Baş.	Sözcü	Kâtip
Kocaeli	Kocaeli	Gümüşane
N. Erim	N. Erim	Edip Tör
Burdur	Diyarbakır	İstanbul
F. Altay	F. A. Aykaç	M. E. Akaygen
İzmir	Kütahya	Manisa
Yücel	A. Gündüz	A. R. Artunkal
Manisa		Samsun
Ş. R. Hatipoğlu		C. Bilsel

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ticaret Komisyonu

Esas No. 1/16

Karar No. 4

29 . XI . 1946

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Finlândiya arasında 15 Mayıs 1946 tarihinde Helsinki'de imza edilen Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyle eklerinin onanması hakkında Dışışleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 10 . VIII . 1946 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı ile ekleri Komisyonumuza havale olunmakla Dışışleri Bakanlığının temsilcisi de hazır olduğu halde incelendi.

Anlaşmanın iki memleket arasındaki ticaret hareketlerinin gelişmesine yarıyacağı anlaşılarak Komisyonumuz mevcudunun oybirliğiyle kabul edildi.

Havalesi gereğince Kamutaya gönderilmek

üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ticaret Ko. Başkanı	Sözcü	Kâtip
Seyhan	Ankara	Niğde
K. Gülek	A. Çubukçu	H. Ulusoy
İmzada bulunamadı		
Amasya	Bilecik	Eskişehir
E. Uras	R. Bozüyük	H. Polatkan
İzmir		İmzada bulunamadı
İçel		Kayseri
H. Altay		H. Ürkün
		İmzada bulunamadı
Muş		Trabzon
B. Dedeoğlu		M. Yarımbayrak
Van		Yozgad
M. Koçak		Z. Arkant

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile Finlândiya arasında 15 Mayıs 1946 tarihinde Helsinki'de imza edilen Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile eklerinin onanması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye ile Finlândiya arasında 15 Mayıs 1946 tarihinde Helsinki'de imza edilen Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyle ekleri kabul edilmiş ve onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan

R. Peker

Millî Savunma Bakanı

C. C. Toydemir

Adalet Bakanı

M. Ökmen

İçişleri Bakanı

Ş. Sökmensüer

Dışişleri Bakanı

H. Saka

Millî Eğitim Bakanı

R. Ş. Sirer

Ekonomî Bakanı

T. B. Balta

Gümrük ve Tekel Bakanı

T. Çoşkan

Ulaştırma Bakanı

Ş. Koçak

Maliye Bakanı

H. N. Keşmir

Bayındırlık Bakanı

C. K. İncedayı

Sağlık ve Sosyal Y. Bakanı

Dr. B. Uz

Tarım Bakanı

F. Kurdoğlu

Ticaret Bakanı

A. İnan

Çalışma Bakanı

Dr. S. Irmak

TÜRKİYE İLE FİNLÂNDİYA ARASINDA TİCARET ANLAŞMASI

Türkiye Hükümeti ile Finlândiya Hükümeti, Türkiye ile Finlândiya arasındaki ticari mübadelelerin mümkün olduğu kadar gelişmesini görmek arzusu ile,

Umumi iktisadi faaliyetin yeniden başlamasına yardım etmek suretiyle gelecekte aralarındaki işbirliğini muhafaza etmek kaygısı ile,

Aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır.

Madde — 1

Türkiye ile Finlândiya arasındaki ticari mübadeleler her iki memlekette yürürlükte bulunan umumi ithalât ve ihracat rejimlerine uygun olarak yapılacaktır.

Madde — 2

Finlândiya Hükümeti, Anlaşmaya bağlı (A) listesinde anılan mallar için, herbirine tâyin olunan kontenjan hudutları dâhilinde, birinci maddede konan kaideler çerçevesi içinde, Türkiye'ye ihracat müsaadeleri verecektir.

Türkiye Hükümeti, Anlaşmaya bağlı (B) listesinde anılan mallar için, herbirine tâyin olunan kontenjan hudutları dâhilinde, birinci maddede konan kaideler çerçevesi içinde, Finlândiya'ya ihracat müsaadeleri verecektir.

Şurası mukarrerdir ki, bu Anlaşmanın yürürlüğü sırasında, (A) ve (B) listelerinde yazılı mallardan gayri mallar, iki memleketin yetkili makamlarının müsaadesini almak şartıyla, her iki tarafca ihraç ve ithal edilebileceklerdir.

Madde — 3

İşbu Anlaşma yürürlük süresinde yapılacak ticari mübadelelere mütâallik ödemeler bugünkü tarihte imzalanın Ödeme Anlaşması hükümlerine göre yapılacaktır.

Madde — 4

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe konmasından evvel başlanmış ve bitirilmemiş olan hususi takas işlemleri Türkiye Cumhuriyeti ile Finlândiya arasındaki 3 Nisan 1943 tarihli Ticaret ve Ödeme Anlaşması hükümlerine göre tasfiye edilecektir.

Madde — 5

1. Bu Anlaşmanın yürürlüğe konmasından sonra her iki taraftan sevkedilen mallara, iki taraf yetkili makamlarca verilmiş ve usulü dairesinde tasdik edilmiş ilişik numuneye uygun bir menşe şahadetnamesi terfiki mecburidir.

2. Bedeli elli Türk lirasını veya aynı kıymette başka bir parayı geçmiyen irsalât için, menşe şahadetnameleri mecburi değildir.

Madde — 6

İşbu Anlaşmanın yürürlüğü sırasında, her iki memleketin yetkili makamları tarafından onanmış, fakat bunun bitiminde tamamlanmamış olan işlemler, bu Anlaşmanın hükümleri gereğince tasfiye olunacaktır.

Madde — 7

İşbu Anlaşma 15 Haziran 1946 tarihinde yürürlüğe girecek ve yürürlük süresi bir sene olacaktır.

Süre sonu tarihinden iki ay önce haber verilme suretiyle yürürlükten kaldırılmadığı takdirde, bu Anlaşma, birer senelik süreler için kendiliğinden yenilenmiş sayılacaktır.

Helsinki'de 15 Mayıs 1946 tarihinde Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

İmza
Dr. B. Sanus

İmza
Takki

A - Listesi

Türkiye'ye ihraç edilecek Finlândiye malları

Malların adı	Miktar Ton	Kıymet 1000 Mark
Mukavva (Kutular dâhil)	4 000	
Selüloz	2 000	
Gazete ve matbaa kâğıdı	1 500	
Kraft kâğıdı ve çimento torbası kâğıdı	500	
Simili kükürtlü kâğıt	500	
Bir tarafı cilâlı bisülfitle kâğıt	100	
Sigara kâğıdı	60	
Defterler		5 000
Dalgalı kraft kâğıdı		2 500
Balmumlu kraft kâğıdı		1 500
Katranlı kâğıt		2 000
Kapak imaline mahsus tazyik edilmiş mukavva		1 000
Zamklı kâğıt		2 000
Diyagram, etiket, bonbon sargısı ve jacuarc kâğıtları, modelâj kâğıdı, porselen ve sahtiyan taklidi kâğıtlar, kâğıttan yapılmış elbezi, mendil, peçete ve sofrâ örtüsü		4 000
Ağaçtan mamul kontrplâk		10 000
Sökülüp takılır ahşap baraka ve evler (Meşaha olarak)	30 000.m ²	
Ağaç makara ile iplik ve dokumacı makaraları	20	
Şeffaf camdan mamul ev eşyası		1 000
Çini ve porselen eşya		5 000
Fibran (Pamuk ve yün kalitesinde)	600	
Spor eşyası		10 000
Krema ve yayık makinaları		5 000
Cihazlar, aletler ve hırdavatçı eşyası		35 000
Ağaçtan mamul eşya (alet sapları, ev eşyası, tor nadan çıkmış eşya ve saire)		10 000
İskanbil kâğıtları		15 000
Pişmiş topraktan mamul eşya		5 000
Odun kömürü		10 000
Dezenfeksiyon ve başka maksatlara mahsus kimyevi maddeler		10 000
Bileği taşı		2 000

İmza
Dr. B. Sanus

İmza
Takki

B. Listesi

Finlândiya'ya ihraç edilecek Türk malları

Malların adı	Miktar Ton
Sünger	1
Tütün	1 000
Kuru yemiş (Üzüm, incir, fındık)	1 500
Yağlı tohumlar	1 250
Küspe	2 000
Koyun derisi .	100 000 aded
Meyan kökü	35
Afyon	2
Zımpara	200
Antimuan	25
Krom	75
Palamut hulâsası	100
Kendir	100
Defne yaprağı	2
Kitre	3
Balmumu	10
Yün ve tiftik	600
(İMza)	(İmza)
B. Sanus	Takki

Menşe şahadetnamesi nümunesi

Gönderen :	Gönderilen :
İsim	İsim
İkametgâh	İkametgâh
Sokak	Sokak

Malın cinsi :
Ambalâj tarzı :
Koli adedi :
Marka numarası :
Ağırlık { Gayrisâfi kilo :
 { Sâfi kilo :
Kıymet { Fob :
 { Cif :

Yukarıda gösterilen malların menşeu olduğu ve Türkiye Cumhuriyeti ile Finlân-
diye arasında 15 Mayıs 1946 tarihinde imzalanmış olan Ticaret Anlaşması hükümlerine tevfikân bu
şahadetnamenin verildiği tasdik olunur.

(Mühür)

Tarih : 194

Menşe şahadetnamesi veren yetkili makamın ismi
ve imza

TÜRKİYE İLE FİNLANDIYA ARASINDA ÖDEME ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Finlândiya Hükûmeti, iki memleket arasında cari ödemelerin düzenlenmesini kolaylaştırmak amacı ile aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Madde — 1

Finlândiya'ya ithal edilen veya edilecek olan Türk menşeli malların FOB veya hudutta teslim bedelleri ve kambiyo kontrolü hakkında yürürlükte bulunan Finlândiya mevzuatının müsaade edeceği Finlândiya'dan Türkiye'ye yapılacak diğer her türlü ödeme Suomen Pankki de Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası adına Amerika Birleşik Devletleri doları olarak tutulan hesaba yapılacak para yatırımları ile ödenecektir.

Madde — 2

Türkiye'ye ithal edilen veya edilecek olan Finlândiya menşeli malların FOB veya hudutta teslim bedelleri ve kambiyo kontrolü hakkında yürürlükte bulunan Türk mevzuatının müsaade edeceği Türkiye'den Finlândiya'ya yapılacak diğer her türlü ödeme yukarıda sözü geçen hesabın zimmeti ile ödenecektir.

Madde — 3

Hak sahiplerine ödemeler yapılmasını mümkün kılmak amacı ile, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Suomen Pankki, yukarıdaki maddeler hükümlerine tekfifan nezdlerinde yapılacak bütün para yatırımlarını, günü gününe, birbirlerine bildireceklerdir.

Madde — 4

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Suomen Pankki işbu anlaşmanın iyi işlemesi için alınacak tedbirler üzerinde anlaşacaklardır.

Madde — 5

İşbu anlaşmanın birinci maddesinde derpiş edilen hesabın matlup bakiyesi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının Finlândiya'daki ödemelerini karşılamaya kâfi gelmezse Suomen Pankki adı geçen bankanın ödeme emirlerini, 500 000 Amerika Birleşik Devletleri dolarlık bir meblağa kadar, ifa etmeğe devam edecektir.

Madde — 6

İşbu anlaşmanın birinci maddesinde derpiş edilen hesabın matlup bakiyesi 500 000 Amerikan dolarını geçmediği müddetçe, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Suomen Pankki tarafından bildirilen matlup ihbarnamelerine uygun olarak hak sahiplerine ödemeler yapmaya devam edecektir.

Madde — 7

Finlandiya'da (markka) ların dolara ve dolarların (markka) ya tahvili Suomen Pankki'nin resmî kuru üzerinden yapılacaktır.

Türkiye'de Türk liralasının dolara ve dolarların Türk lirasına tahvili Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının resmî kuru üzerinden yapılacaktır.

Maddde — 8

İşbu anlaşmanın tatbikatından doğan karşılıklı alacaklar, bu anlaşmanın sonunda, iki memleketten biri lehine bir bakiye gösterirse borçlu memleketin Hükûmeti alacaklı memleket Hükûmeti-ne ilişik mektup gereğince serbest dolar veya aralarında mutabık kalacakları başka bir serbest döviz olarak muharrer bulunan, % 3 faize tabi ve azami beş senede senelik musavi taksitlerle itfa edilebilir hazine bonoları verecektir.

Maddde — 9

İşbu anlaşma 15 Haziran 1946 tarihinde yürürlüğe girecek ve yürürlük süresi bir sene olacaktır.

Süre sonundan iki ay önce haber verilmek suretiyle yürürlükten kaldırılmadığı takdirde, bu anlaşma birer senelik süreler için kendiliğinden yenilenmiş sayılacaktır.

Helsinki'de 15 Mayıs 1946 tarihinde Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

(İmza)
Dr. B. Sanus

(İmza)
Takki

Helsinki, 15 Mayıs 1946

Bay Başkan,

Bugün imzalanan Ödeme Anlaşmasının sekizinci maddesinin tatbikında aşağıdaki hususlarda mutabık kalınmıştır.

1) Sözü geçen Anlaşmanın hitamında, bu Anlaşmanın birinci maddesinde derpiş edilen hesap bakiyesi, Suomen Pankki'de Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası adına açılacak « Tasfiye hesabı » adlı dolar olarak tutulan bir hesaba geçirilecektir. Bugünkü tarihli Ticaret Anlaşmasının altıncı maddesi mucibince yapılacak para yatırımları, günü gününe bu tasfiye hesabına geçirilecektir.

2) Tasfiye hesabının açılmasını takip edecek üç aylık birinci devrenin nihayetinde mevcut kalacak bakiye için, bu hesabın açılmasından itibaren % 3 faiz hesap edilecektir.

3) Dördüncü aydan itibaren, yukarıda adı geçen tasfiye hesabı alacaklı memleket lehine % 3 faiz getirmeye başlayacaktır.

4) Altıncı ayın nihayetinde tasfiye hesabı kapatılacak ve borçlu memleket alacaklı memleketle % 3 faizli bu tarihte mevcut tasfiye hesabı bakiyesi tutarına muadil Hazine bonoları verecektir.

5) Şurası mukarrerdir ki, bu Hazine bonalarının tutarları yukarıda adı geçen tasfiye hesabının kapanma tarihinden sonra yapılacak tahsilât yekûn ve tarihlerine göre düzenlenecektir.

Çok yüksek saygılarımı lütfen kabul buyurunuz Bay Başkan.

Profesör Bay Burhan Zihni Sanus
Tük Heyeti Başkanı

Takki